

Communicatiestrategie opvang asielzoekers (AZC Rijssen-Holten), fase 2

Van: Communicatie; [REDACTED] en [REDACTED]

Voor: College BenW, directie en projectteam

Datum: 28 maart 2024, versie 2

Aanleiding

Op donderdag 29 februari heeft de gemeenteraad het College opdracht gegeven om meer regie te nemen in het proces rond de realisatie van AZC Rijssen-Holten. Op basis hiervan besloot de gemeente om alle projectwerkzaamheden van het COA over te nemen tot het moment dat de eerste vluchtelingen worden opgevangen. *De termijn is overigens een aannname. We missen een duidelijke opdrachtomschrijving op basis van de mening van een aantal raadsleden. Formeel gezien had hier een motie vanuit de raad op haar plaats geweest.*

Dit heeft ook gevolgen voor de communicatie van het project. Alle informatie, registratie, notulen, bijeenkomsten en communicatiekanalen worden uitgevoerd door de gemeente.

Tijdens het AZC overleg van 18 maart werd het verzoek door de gemeentesecretaris gedaan naar een (nieuwe) communicatiestrategie. Als reactie hierop is deze memo gemaakt.

Scope

Het vorige communicatieplan liep van zomer 2023 tot en met januari 2024, voor het gemak maar fase1 genoemd. De marsroute van fase 2 is van maart tot en met najaar 2024. Eind 2024 is het de bedoeling dat de eerste vluchtelingen worden opgevangen op locatie ACZ Rijssen-Holten.

Vragen

Om een goede communicatiestrategie voor fase 2 te maken, zou je eigenlijk het communicatieplan van fase 1 moeten evalueren. Wat ons betreft doen we dat binnenkort in een AZC-overleg. Daar horen dan ook vragen bij zoals:

- Wat mis je of zou je eraan toe willen voegen?
- Wat wil je ermee bereiken?
- Belangrijkste doelstellingen
- Positie gemeente / regie (wie zetten we in?)
- Belangrijkste doelgroepen?
- Aangezien er geen projectplan is vormt het stappenplan de basis voor communicatie

Uitgangspunten tot heden

- De communicatie is open, eerlijk en transparant;
- De communicatie is op tijd en op maat;
- De communicatie is afgestemd op de verschillende doelgroepen;
- De communicatie is van tevoren afgestemd met de partners;

Beschouwen en spiegelen

We hebben de behoefte om vanuit de communicatiebril de verwachtingen bij bestuur en organisatie realistisch te managen. Terugkijkend op de afgelopen zouden we de volgende punten willen spiegelen:

- Bij goede communicatie moet de ontvanger ook open staan voor boodschappen, dat is nu niet geval. Daarom zal het komend jaar voortdurend kritiek blijven op communicatie, ook al wordt vaak de organisatie bedoeld. Goed informeren is het beste wat we kunnen doen.
- Wij hebben ingezet met communicatie en participatie op 'hoe' het AZC er komt. Het grootste deel van de omwonenden staan daar niet voor open en doen er alles aan om het AZC tegen te houden of te vertragen.
- Vertrouwen en draagvlak op de korte termijn is ook een spanningsveld. Vergelijkbaar met de opvang van Oekraïners is onze verwachting dat dit waarschijnlijk pas na een jaar na opening realistisch is. En dan moeten er in het eerste jaar geen incidenten op het park plaatsvinden.
- De omwonenden verwachten alle openheid van de gemeente en COA, ondertussen is een groot deel daarvan bezig een rechtszaak voor te bereiden waar wij geen details van te horen krijgen.
- Na de rechtszaak kan het zijn dat een deel van de omwonenden haar houding gaat veranderen als het besluit onomkeerbaar is. Dat zie je ook bij vluchtelingenopvang elders in het land. Daarom is het jammer dat de opvang vertraagd is van januari 2024 naar najaar 2024. Hoe later het AZC operationeel, hoe later de gedragsverandering zal plaatsvinden.
- De vraag is of raadsleden zich voldoende realiseren dat, door de raadsvergadering van 29 februari, de bevolking het gevoel krijgt dat de gemeenteraad niet meer achter de komst van een AZC staat.
- Dat geldt ook voor het college door het COA een onbetrouwbare partner te noemen.
- Onze waarneming is dat wordt onderschat welk effect dit heeft op de steun voor de tegenstanders van het AZC. Ook beïnvloedt dit de voorstanders die hierdoor op de achtergrond blijven/zich niet snel uitspreken.
- In het kader van regie, is het wellicht verstandig om nog duidelijker de communicatielijn en de diverse gremia waarmee we afstemmen te benoemen. In principe is dat het omwonendenoverleg en daarnaast separaat met enkele direct aanwonenden. Het is goed om dit vast te houden, ook als mensen van ons verlangen dat we weer nieuwe groepen oprichten. Dit kan immers veel ruis op de lijn veroorzaken en de mogelijkheid dat ten onrechte de indruk ontstaat dat de gemeente zich laat sturen door de omwonenden. Ook dat is regie.

Adviezen voor deze fase

- Onze waarneming is dat veel uitgangspunten in het communicatieplan nog steeds toepasbaar zijn.
- Het is daarom het meest praktisch om de bestaande middelen intensief te gebruiken, gekoppeld aan het stappenplan en tijdslijn. De middelen niet uitbreiden, eerder beperken.
- In deze fase wordt ook een nieuw team geformeerd met een nieuwe projectleider. Dat is een natuurlijk moment om een stijlbreuk toe te passen. In de lijn van regie nemen past namelijk ook duidelijk en zakelijk. Dat betekent onder meer duidelijk optreden bij intimidatie, insinuerende kwalificaties van wie dan ook. Inzetten op een fatsoenlijk proces. De tijd om alle ruimte te geven aan alle vormen van emoties zou voorbij moeten zijn.
- Een belangrijke strategische zet is om te laten zien dat partners achter AZC (gemeente en COA) goed samenwerken.
- De COA op een nader te duiden moment een presentatie laten geven aan de gemeenteraad, samen met de projectwethouder.
- De komende weken een natuurlijk moment kiezen waarbij gemeenteraad / fractievoorzitters zich ondubbelzinnig uitspreken voor de komst van een AZC in Holten.
- Deze laatste adviezen zouden toegepast kunnen worden in het proces rond de behandeling van de zienswijzen.

Kernboodschap Opvang ontheemden in Rijssen – Holten

Fase 2 (maart - december) Gemeente en COA trekken gezamenlijk op om inwoners Tijdig, Toegankelijkheid en Transparant te informeren in een fatsoenlijk proces waardoor er vertrouwen ontstaat in een goede realisatie.

Fase 1: De gemeente Rijssen – Holten is een sociale gemeente. Dat is de afgelopen tijd nog maar eens gebleken door de manier waarop onze inwoners Oekraïense vluchtelingen hebben opgevangen. Maar als 1 van de 345 gemeenten in Nederland hebben en nemen wij meer verantwoordelijkheid als het gaat om de opvang van ontheemden.

Dit doen we niet alleen om gezamenlijk op te trekken, de oplossing eerlijk te verdelen, maar ook omdat we zelf vinden dat we ontheemden een veilige plek moeten geven in onze samenleving. Het voordeel hiervan is ook dat wij als gemeente zelf de regie op aantallen en locaties kunnen houden. Hierdoor worden we niet overvallen door de landelijke overheid of centrale regelgeving.

Wij vertrouwen erop dat wij als gemeente samen met onze inwoners ontheemden een veilig en rustig verblijf kunnen bieden. Wij zijn ons ook bewust dat deze opvang mogelijk druk op onze samenleving legt. Medewerkers van alle betrokken organisaties spannen zich in om deze opvang met grote zorg te begeleiden. Wij hopen dat u samen met ons wilt optrekken.